

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jarosław Matras

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **H. S.**

skazanego z art. 197 § 2 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 17 lutego 2026 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego
od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Wołowie

z dnia 17 lutego 2025 r., sygn. akt II K 178/24,

**uchyła wyrok w zaskarżonej części, niezawierającej
rozstrzygnięcia o obligatoryjnym środku karnym z art. 41 § 1a pkt
2 k.k. oraz w części dotyczącej rozstrzygnięcia o środku karnym z
art. 41a § 2 k.k. i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w Wołowie do ponownego rozpoznania.**

Zbigniew Puskarski

Tomasz Artymiuk

Jarosław Matras

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Wołowie wyrokiem z dnia 17 lutego 2025 r., sygn. akt II K 178/24, uznał oskarżonego H. S. za winnego popełnienia na szkodę N. Ł. czynu stanowiącego przestępstwo z art. 197 § 2 k.k. i wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt I). Na podstawie art. 41a § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz zbliżania się do pokrzywdzonej N. Ł. wskazując, że oskarżony jest zobowiązany zachować odległość nie mniejszą niż 50 metrów od pokrzywdzonej (pkt II), na podstawie art. 46 § 2 k.k. orzekł od oskarżonego na rzecz N. Ł. nawiazkę w wysokości 5.000 zł (pkt III), a także rozstrzygnął o kosztach procesu (pkt IV i V).

W konsekwencji niezaskarżenia powyższego wyroku przez żadną ze stron, uprawomocnił się on w dniu 25 lutego 2025 r. bez postępowania odwoławczego.

Od opisanego wyroku kasację wniósł w dniu 17 listopada 2025 r. Prokurator Generalny. Zaskarżył powyższe orzeczenie Sądu Rejonowego w Wołowie w zakresie orzeczenia o karze w części niezawierającej rozstrzygnięcia o obligatoryjnym środku karnym z art. 41 § 1a pkt 2 k.k. oraz w części dotyczącej rozstrzygnięcia o środku karnym z art. 41a § 2 k.k. (pkt II sentencji orzeczenia), na niekorzyść skazanego H. S.. Podniósł zarzuty:

1. rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisu prawa materialnego, a mianowicie z art. 41 § 1a pkt 2 k.k., polegającego na zaniechaniu orzeczenia wobec H. S. środka karnego określonego w wymienionym przepisie w postaci zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowywaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi, do czego Sąd Rejonowy, zgodnie z treścią wskazanego przepisu (w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 października 2023 roku, a przed tą datą - zgodnie z treścią art. 41 § 1a zd. drugie k.k.) był zobowiązany skazując oskarżonego za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej popełnione na szkodę małoletniego, określone w art. 197 § 2 k.k.;
2. rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 43 § 1 k.k. w zw. z art. 41a § 2 k.k. w zw. z art. 39 pkt 2b k.k., polegającego na orzeczeniu wobec H. S. środka karnego w postaci zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej N. Ł. na odległość mniejszą niż 50 metrów, bez wskazania okresu obowiązywania tego środka, podczas gdy przepis

art. 43 § 1 k.k. wskazuje, że zakazy wymienione w art. 39 pkt 2-2b k.k. orzeka się w latach, od roku do 15 lat, co obliguje sąd do określenia czasookresu obowiązywania środka karnego.

W oparciu o te zarzuty autor kasacji wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w Wołowie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego okazała się oczywiście zasadna, a ponieważ wniesiona została z zachowaniem terminu określonego w art. 524 § 3 k.p.k., możliwe było jej uwzględnienie w całości na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Wyrok Sądu Rejonowego w Wołowie, w zaskarżonej kasacją części jest wadliwy, ponieważ zapadł z rażącym i mającym istotny wpływ na jego treść naruszeniem przepisów prawa materialnego, wskazanych w zarzutach.

W analizowanej sprawie H. S. został skazany za przestępstwo z art. 197 § 2 k.k., przy czym pokrzywdzona N. Ł., urodzona [...] 2006 r. w dacie czynu, tj. w dniu 27 lipca 2023 r. nie miała ukończonych 18 lat. Była zatem osobą małoletnią.

W treści art. 41 § 1a pkt 2 k.k. za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego ustawodawca przewidział orzeczenie obligatoryjnego środka karnego w postaci zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi na czas określony albo dożywotnio (podobne rozwiązanie o obligatoryjności powyższego środka przewidywał obowiązujący w okresie popełnienia czynu przepis art. 41a § 1a zd. 2 k.k.).

Użycie przez ustawodawcę sformułowania „orzeka” przesądza o tym, że w przypadku zaktualizowania się przesłanek określonych w art. 41 § 1a pkt 2 k.k. zastosowanie przez sąd tego środka karnego jest obligatoryjne i brzmienie przywołanego przepisu, zgodnie z regułami wykładni językowej wskazuje jednoznacznie, że sądowi rozpoznającemu sprawę nie pozostawiono w tym zakresie swobody decyzyjnej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 listopada 2023 r., I KK 132/23; z dnia 25 lipca 2024 r., III KK 591/23; z dnia 4 września 2024 r., III KK 76/24).

H. S. został skazany za czyn z art. 197 § 2 k.k. należący do katalogu przestępstw przeciwko wolności seksualnej i popełnił go na szkodę osoby małoletniej. Obowiązkiem sądu rozstrzygającego było zatem również orzeczenie środka karnego ujętego w art. 41 § 1a pkt 2 k.k.

Nieorzeczenie środka karnego w opisanej wyżej sytuacji stanowi zatem naruszenie prawa materialnego. O obrazie prawa materialnego można bowiem zasadnie twierdzić m.in. w sytuacji niezastosowania określonego przepisu, gdy jego zastosowanie było obowiązkowe. „Naruszenie przez Sąd przepisu o charakterze obligatoryjnym musi skutkować uznaniem, że jego uchybienie miało charakter rażący i w sposób istotny wpłynęło na treść wydanego w sprawie wyroku” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2024 r., III KK 615/23).

Opisane rażące naruszenie prawa materialnego nie było jedynym, którego dopuścił się Sąd Rejonowy w Wołowie, ponieważ orzekając w pkt. II sentencji wyroku wobec oskarżonego H. S. na podstawie art. 41a § 2 k.k. środek karny w postaci zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej N. Ł. na odległość mniejszą niż 50 metrów, pominął wynikający z treści art. 43 § 1 k.k. obowiązek określenia czasu obowiązywania tego zakazu, nadając mu tym samym charakter bezterminowy. Uchybienie to ma istotny wpływ na treść wyroku, albowiem niewskazanie okresu obowiązywania środka karnego powoduje, że nie wiadomo jak długo ma on być wobec oskarżonego wykonywany, a uchybienia tego nie da się konwalidować na etapie postępowania wykonawczego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2024 r., II KK 410/24).

Nieokreślenie, zgodnie z przepisem kodeksu karnego, czasu trwania zakazu wymienionego w art. 39 pkt. 2b k.k. należy uznać za rażące uchybienie przepisom prawa karnego materialnego. Opisany brak bowiem wbrew woli ustawodawcy, powoduje, że środek karny ma charakter bezterminowy, co w realiach niniejszej sprawy z uwagi na treść art. 524 § 3 k.p.k. czyni zasadnym, również w tym zakresie kierunek kasacji.

Mając na uwadze powyższe rozważania oraz trafność zarzutów kasacji, należało uchylić wyrok Sądu Rejonowego w Wołowie w zaskarżonej części i sprawę w tym zakresie przekazać temu Sądowi do ponownego rozpoznania, w toku którego organ ten uwzględni rozważania prawne Sądu Najwyższego.

Z tych wszystkich względów, orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku.

Przewodniczący: SSN (Tomasz Artymiuk)

Sędziowie: SN (Jarosław Matras)

SN (Zbigniew Puskarski)

[J.J.]

[r.g.]